

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 103 L

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19

*Tilråding fra Kunnskapsdepartementet 7. mai 2020,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Kunnskapsdepartementet legger med dette frem forslag til midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven som følge av utbrudd av covid-19.

Den midlertidige loven viderefører i all hovedsak bestemmelsene fra midlertidig forskrift om tilpasninger i lovgivningen om opplæring i mottak, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap som følge av utbrudd av covid-19. Disse bestemmelsene har som formål å gi rom for nødvendige tilpasninger i situasjonen der deler av samfunnet er stengt og aktiviteter er begrenset.

2 Videreføring av bestemmelser fastsatt i midlertidig forskrift med hjemmel i koronaloven

2.1 Bakgrunn

Lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) regulerer tre ordninger for asylsøkere og innvandrere: opplæring i mottak, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Asylsøkere har plikt til å delta i opplæring i norsk og opplæring i norsk kultur og norske ver-

dier i mottak, jf. introduksjonsloven § 20 a. Kommunen skal sørge for opplæringen, jf. § 20 b. Det følger av forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere §§ 29 og 30 at plikten gjelder deltakelse i 175 timer opplæring i norsk og 50 timer opplæring i norsk kultur og norske verdier.

Nyankomne innvandrere har etter introduksjonsloven §§ 2 og 17 rett og plikt til å delta i introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Kommunen har tilsvarende plikt til å sørge for tilbudene. I tillegg til opplæring i norsk og samfunnskunnskap består introduksjonsprogrammet av andre arbeids- eller utdanningsrettede tiltak, jf. § 4. Deltakere i introduksjonsprogram får utbetalt introduksjonsstønad for deltakelsen. Stønaden utgjør deltakernes livsopphold i perioden de deltar i programmet.

Også andre innvandrere med oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse har rett og plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, jf. § 17. De som har rett og plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap har videre plikt til å avlegge prøver i norsk og samfunnskunnskap etter § 19 andre ledd. Disse prøvene brukes også som dokumentasjon for å oppfylle vilkår om norskunnskaper og kunnskap om samfunnet ved søknad om permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap.

I situasjonen som har oppstått berøres mange av rettighetene og pliktene etter introduksjonsloven med forskrifter. Både kommunen og deltakerne kan av ulike grunner ha utfordringer med å oppfylle sine plikter når skoler og barnehager er stengt og samfunnet for øvrig er preget av begrensninger og store forandringer. Samtidig er det viktig at ikke alle tiltak og all opplæring stopper opp. Kontinuitet er sentralt for de fleste deltakere og å opprettholde en viss progresjon i opplæringen vil både gi bedre resultater og gjøre overgangen til ordinær opplæring enklere. For deltakere i introduksjonsprogram er det viktig at introduksjonsstøtten ikke bortfaller, selv om det i denne perioden ikke er mulig å delta i like stor grad som tidligere.

Ved kongelig resolusjon 27. mars 2020 ble det vedtatt en midlertidig forskrift om tilpasning i lovgivningen om opplæring i mottak, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap som følge av utbrudd av covid-19. Den midlertidige forskriften er hjemlet i koronaloven og sikrer at deltakere i ordningene får et tilbud under utbruddet, med mindre det ikke er mulig å gi et tilbud via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Videre sikrer den at deltakere i introduksjonsprogram beholder introduksjonsstøtten, uavhengig av fravær eller redusert tilbud.

2.2 Høring

Forslaget til den midlertidige forskriften under koronaloven ble sendt på høring 25. mars 2020 ca. kl. 14 med høringsfrist 26. mars 2020 kl. 14.30. Høringen omfattet forslag om midlertidige forskrifter med tilpasninger av lovgivningen om barnehager, grunnopplæring, universiteter og høyskoler, fagskoler, utdanningsstøtte og integrering som følge av utbrudd av covid-19. Forskriftsforslaget ble samtidig gjort tilgjengelig på regjeringen.no.

Høringsnotatet ble sendt til følgende:

Sametinget

Arbeids- og velferdsdirektoratet
 Diku – Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning
 FUB – Foreldreutvalget for barnehager
 FUG – Foreldreutvalget for grunnopplæringen
 IMDi – Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
 Kompetanse Norge
 NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring
 Statens lånekasse for utdanning
 Unit – Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning
 Utdanningsdirektoratet
 Utlendingsdirektoratet

Fylkesmannen i Agder
 Fylkesmannen i Innlandet
 Fylkesmannen i Møre og Romsdal
 Fylkesmannen i Nordland
 Fylkesmannen i Oslo og Viken
 Fylkesmannen i Rogaland
 Fylkesmannen i Troms og Finnmark
 Fylkesmannen i Trøndelag
 Fylkesmannen i Vestfold og Telemark
 Fylkesmannen i Vestland

Abelia
 Den norske Forleggerforening v/Høyskoleutvalget
 Elevorganisasjonen
 Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid
 Friskolenes Kontaktforum
 Interesseorganisasjonen for Kommunal Voksenopplæring
 KS
 Nasjonalt fagskoleråd
 Norsk Lektorlag
 Norsk studentorganisasjon
 Organisasjon for norske fagskolestudenter
 Private Barnehagers Landsforbund
 Samarbeidsrådet for yrkesopplæring
 Skolelederforbundet
 Skolenes landsforbund
 Utdanningsforbundet

Det kom 16 høringsuttalelser med realitetsmerknader til forslaget om tilpasninger i lovgivningen om opplæring i mottak, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Følgende instanser avga realitetsmerknader:

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
 Utlendingsdirektoratet (UDI)

Fylkesmannen i Agder
 Fylkesmannen i Innlandet
 Fylkesmannen i Nordland
 Fylkesmannen i Trøndelag
 Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Bømlo kommune
 Innvandrer-tjenesten i Sunndal kommune
 Trondheim kommune

Tynset kommune

Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid (ffkf)
Interesseorganisasjonen for kommunal voksen-
opplæring (IKVO)

KS

LO Norge

Utdanningsforbundet

I korte trekk innebar forslaget at kommunen skulle sørge for opplæring og program med mindre det ikke er mulig å gi et tilbud via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Pliktene til kommunen og deltakerne skulle opphøre midlertidig dersom det ikke var mulig å gi et tilbud. Departementet foreslo at introduksjonsprogrammet kunne tilbys på deltid og at differansen opp til fulltid da skulle legges til programmets varighet. Det ble foreslått at alt fravær fra introduksjonsprogrammet skulle legges til programmets varighet og at det skulle utbetales introduksjonsstønad for deltakelse på fulltid uavhengig av fravær. Forslaget innebar videre at retten til gratis opplæring i norsk skulle forlenges tilsvarende den perioden det ikke gis et tilbud. Det fremgikk også at det ikke skulle gjennomføres prøver i norsk og samfunnskunnskap så lenge opplæringsinstitusjoner og prøvesteder er stengt.

Høringsinstansene var positive til at deltakerne skal få utbetalt introduksjonsstønad og at rettigheter og frister etter loven forlenges. Imidlertid stilte blant annet *Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid* (ffkf) og *Tynset kommune* spørsmål ved at det skal registreres fravær i denne perioden og foreslo andre løsninger. *Fylkesmannen i Nordland* ba departementet vurdere om det kan gjøres unntak for krav om legerklæring for permisjoner grunnet egen sykdom. *Fylkesmannen i Trøndelag* fremhevet at formuleringene i forslaget overlater mye til det kommunale skjønn og *Fylkesmannen i Agder* mente at det burde komme tydeligere fram at pliktene til kommunen og deltakeren opphører hvis det ikke kan gis tilbud digitalt eller på andre måter. KS og flere andre høringsinstanser var uenige i departementets konklusjon om at merutgifter dekkes innenfor eksisterende rammer. Flere høringsinstanser, deriblant *IMDi*, *UDI*, *ffkf* og *IKVO*, viste videre til de mulige konsekvensene situasjonen kan ha for muligheten til å søke permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap.

Forslaget i denne proposisjonen viderefører bestemmelsene fra den midlertidige forskriften med noen mindre justeringer. Departementet har derfor vurdert at det ikke er behov for ny høring.

2.3 Innholdet i forskriften

Midlertidig forskrift om tilpasning i lovgivningen om opplæring i mottak, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap som følge av utbrudd av covid-19 ble fastsatt 27. mars 2020 med hjemmel i midlertidig lov 27. mars 2020 nr. 17 om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 mv. (koronaloven). Det ble ikke gjort endringer i forskriften etter høringen, da de fleste innspillene til forskriften var spørsmål om hvordan bestemmelsene skulle håndteres i praksis. IMDi har i ettertid gitt detaljert veiledning til kommunene om de praktiske spørsmålene som har oppstått.

Den opprinnelige forskriften hadde en bestemmelse om at reglene i introduksjonsloven gjaldt så langt de var mulige å oppfylle under utbruddet av covid-19. Stortinget underkjente denne bestemmelsen med hjemmel i koronaloven § 5 annet ledd. Departementet vurderte at de øvrige bestemmelsene i forskriften var tilstrekkelige, og foreslo derfor ikke bestemmelser til erstatning for bestemmelsen som ble opphevet.

Forskriften gjelder kommuner og deltakere i opplæring i mottak, i introduksjonsprogram og i opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven med forskrifter. Noen spesifikke forhold ved hver av ordningene reguleres og det er egne bestemmelser for opplæring i mottak, introduksjonsprogram, introduksjonsstønad og opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

For opplæring i mottak etter introduksjonsloven kapittel 4 A følger det av forskriften at kommunen skal sørge for at deltakere får opplæring selv om undervisningsstedet er stengt etter vedtak og forskrifter med hjemmel i smittevernloven, med mindre det ikke er mulig å tilby opplæringen via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Det presiseres at deltakerens plikt til å delta i opplæring opphører midlertidig dersom opplæringen ikke kan gjennomføres som følge av utbruddet av covid-19. Videre fremgår det at resterende timer opplæring skal gjennomføres når undervisningsstedet åpner, forutsatt at den enkelte fortsatt er omfattet av målgruppen etter introduksjonsloven § 20 a på det tidspunktet.

Når det gjelder introduksjonsprogram etter introduksjonsloven kapittel 2 er det fastsatt flere tilpasninger. I flere kommuner kan det være en gruppe personer som er i målgruppen for introduksjonsprogram, men som ennå ikke har fått vedtak om program. For denne gruppen er det kommunen som avgjør om det er hensiktsmessig å starte opp programmet i perioden ordningen påvirkes av utbruddet av covid-19. Kommunen

skal sørge for at deltakere som er i gang med introduksjonsprogrammet får et tilbud, med mindre det ikke er mulig å gi et tilbud via digitale hjelpemidler eller på andre måter.

Videre følger det av forskriften at kommunen kan tilby introduksjonsprogram på deltid i denne perioden, noe som innebærer et unntak fra kravet i introduksjonsloven § 4 andre ledd om at programmet skal være på fulltid. Differansen mellom det som tilbys og det som tilsvarer program på fulltid skal legges til programmets varighet. Fravær fra programmet i denne perioden kan ha sammensatte årsaker og bør ikke føre til at deltakeren mister tid i programmet. Alt fravær, uansett årsak, skal derfor legges til programmets varighet. Forskriften presiserer hvordan dette skal registreres i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR).

Deltakere i introduksjonsprogram har introduksjonsstønaden som sitt livsopphold. I mangel av stønaden ville de fleste vært avhengige av sosialhjelp. De som har andre muligheter for støtte til livsopphold enn ytelser fra NAV, bør kunne benytte disse mulighetene i den situasjonen som har oppstått. Som følge av dette er det fastsatt at kommunen skal utbetale introduksjonsstønad uavhengig av fravær i perioden det ikke kan tilbys introduksjonsprogram eller det kun kan tilbys et redusert tilbud som følge av utbruddet av covid-19. Dette sikrer livsopphold for deltakerne samtidig som NAV ikke belastes ytterligere. Det er presisert at utbetalingen skal tilsvare stønad for deltakelse på fulltid, noe som speiler at stønaden skal utbetales uavhengig av fravær. Videre kan ikke kommunen gjøre trekk i eller kreve tilbakebetalt introduksjonsstønad fra perioder hvor det ikke har vært tilbudt introduksjonsprogram eller det har vært redusert tilbud som følge av utbruddet av covid-19. Dette innebærer altså at kommunen skal utbetale full stønad til deltakerne i hele perioden utbruddet har påvirket deltakelsen i introduksjonsprogrammet.

For opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven kapittel 4 er det regulert i forskriften at kommunen skal sørge for at deltakere i norsk og samfunnskunnskap får opplæring selv om undervisningsstedet er stengt etter vedtak og forskrifter med hjemmel i smittevernloven. Dette gjelder med mindre det ikke er mulig å tilby opplæringen via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Det er åpnet for at kommunen kan avgjøre at hjemmearbeid skal regnes som gjennomførte timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap i enkelte tilfeller. Dette kan være en annen måte å tilby opplæring på, som medfører at både kommunens og deltakernes plikter består.

Kommunen må i slike tilfeller sikre at deltakerne følges opp, for eksempel på telefon.

Deltakere i opplæring i norsk og samfunnskunnskap har rett til gratis opplæring i tre år. For de fleste regnes fristen fra tidspunktet oppholdstillatelsen ble innvilget eller ved ankomst til Norge. Etter forskriften forlenges fristen for denne retten tilsvarende den perioden deltakeren ikke får et opplæringstilbud som følge av utbruddet av covid-19. Bakgrunnen for dette er at det kan ha store økonomiske konsekvenser for den enkelte å måtte betale for resterende timer, særlig dersom stengingen av undervisningssteder blir langvarig. Dette kan også ha konsekvenser for den enkeltes mulighet til å oppfylle vilkår for permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap.

Den midlertidige forskriften inneholdt i § 7 en bestemmelse om prøver i norsk og samfunnskunnskap. Bestemmelsen slo fast at det ikke skulle gjennomføres prøver i norsk og samfunnskunnskap så lenge opplæringsinstitusjoner og prøvesteder er stengt etter vedtak og forskrifter med hjemmel i smittevernloven. Departementet vurderte senere at det burde åpnes for gjennomføring av prøvene, forutsatt at smittevernhensyn ble ivarettatt, og bestemmelsen ble derfor opphevet ved kongelig resolusjon 29. april 2020.

2.4 Departementets vurderinger og forslag

2.4.1 *Generelt om behovet for videreføring av den midlertidige forskriften*

Det er uklart hvor lenge det er behov for særlige tiltak i samfunnet på grunn av utbrudd av covid-19. Så lenge undervisningssteder enten er stengt eller driver med begrensninger og så lenge det er andre restriksjoner i samfunnet som påvirker arbeidslivet og andre arenaer for deltakelse, påvirkes også ordningene som reguleres i introduksjonsloven. Departementet mener derfor at det kan være behov for bestemmelsene i den midlertidige forskriften i lengre tid framover og foreslår derfor en midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19. Forslaget viderefører bestemmelsene i den midlertidige forskriften, med noen mindre justeringer som omtales nedenfor.

2.4.2 *Behov for justeringer i bestemmelsene*

Departementet ser at det er behov for noen mindre justeringer i noen bestemmelser i den midlertidige forskriften.

For det første foreslås det justeringer i bestemmelsene om opplæring i mottak og opplæring i norsk og samfunnskunnskap, jf. forskriften §§ 3 og 6. Etter den midlertidige forskriften går det fram at kommunen skal tilby opplæring *selv om* undervisningsstedet er stengt etter vedtak og forskrifter med hjemmel i smittevernloven. Departementet ser at det bør tydeliggjøres at bestemmelsen gjelder også der opplæringen er lokalisert ved undervisningssteder som ikke er stengt. Det er store variasjoner mellom kommunene om hvordan opplæringen tilbys og hvor den lokaliseres. Videre bør det tydeliggjøres at bestemmelsen også gjelder der undervisningsstedene er åpne, men drives med begrensninger av smittevernhen-syn. Departementet foreslår derfor at ordlyden endres slik at kommunen skal sørge for opplæring *uavhengig av* om undervisningsstedet er stengt *eller driver med begrensninger* etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19, se lovforslaget §§ 2 og 5, begge første ledd.

Videre foreslås det justeringer i bestemmelsene om fravær. Etter den midlertidige forskriften skal alt fravær i perioden legges til programmets varighet og det skal utbetales introduksjonsstønad uavhengig av fravær, jf. forskriften §§ 4 og 5. Løsningen ble valgt for at reglene skulle være enkle å praktisere og at deltakere i introduksjonsprogram skulle sikres livsopphold uten å måtte søke NAV. Videre tok dette høyde for at fravær i perioden med nye og strenge restriksjoner kunne ha sammensatte årsaker. Når bestemmelsene skal gjelde i lengre tid, mener departementet at særreglene om fravær bør begrenses til fravær som følge av utbruddet av covid-19. Reglene i forskriften er enkle å praktisere, men innebærer et så stort unntak fra de vanlige reglene om fravær og introduksjonsstønad at de ikke bør gjelde lenger enn nødvendig. Med økt normalisering av situasjonen og gradvis lemping på restriksjonene i samfunnet, er departementet av den oppfatning at det ikke vil være særlig byrdefullt for deltakerne å dokumentere fravær som følge av utbruddet. Øvrig fravær bør følge de vanlige reglene i introduksjonsloven med forskrifter.

Sammenlignet med bestemmelsene i den midlertidige forskriften, gjøres det justeringer i bestemmelsen om fravær fra introduksjonsprogrammet og bestemmelsen om introduksjonsstønad, se lovforslaget § 3 tredje ledd og § 4. Bestemmelsen om fravær fra introduksjonsprogrammet endres fra at fravær *under utbruddet* skal legges til programmets varighet, til at fravær *som følge av utbrudd av covid-19* skal legges til

programmets varighet. Bestemmelsen om introduksjonsstønad endres fra at kommunen skal utbetale introduksjonsstønad uavhengig av fravær *i perioden det ikke kan tilbys introduksjonsprogram eller det kun kan tilbys et redusert tilbud som følge av utbruddet* til at kommunen skal utbetale introduksjonsstønad uavhengig av fravær *som følge av utbrudd av covid-19*. I tillegg fjernes punktet om at utbetalingen skal tilsvare stønad for deltakelse på fulltid. Hvor stor utbetalingen skal være ved fravær som ikke er en følge av utbrudd av covid-19 reguleres av de vanlige reglene i introduksjonsloven med forskrifter. Dersom kommunen ikke kan tilby fulltidsprogram følger det fortsatt av bestemmelsen at utbetalingen da skal tilsvare stønad for deltakelse på fulltid.

Justeringene innebærer at fravær som er en følge av utbrudd av covid-19 skal legges til programmets varighet og kvalifisere til introduksjonsstønad, mens annet fravær legges til og kvalifiserer til introduksjonsstønad i den grad dette følger av de vanlige reglene.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Kommunene mottar særskilte tilskudd som skal finansiere introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Kommunenes utgifter til introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap forventes isolert sett å øke noe som følge av at deltakerne skal kunne fullføre kvalifiseringen etter at restriksjonene er avsluttet og motta introduksjonsstønad i hele perioden. Samtidig forventes det at kommunene i økende grad kan gjenoppta introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap for personer i målgruppen.

Da forskriften var på høring, mente mange av høringsinstansene at kommunene må kompenseres særskilt for merutgifter som følge av lovforslaget. Tilskuddene som finansierer kommunenes bosettings-, kvalifiserings- og integreringsarbeid har hatt relativt høy dekningsgrad de siste årene. Kommunene har dermed hatt gode økonomiske forhold for integreringsarbeidet. En dekningsgrad som ligger noen prosentpoeng lavere enn dagens, vil fortsatt være en god dekningsgrad, både i faktisk dekningsgrad og relativt til tidligere år.

Departementet mener at en økning i kommunenes utgifter i en periode som følge av covid-19-pandemien, vil kunne finansieres innenfor dagens økonomiske rammer. Beregningsutvalget som kartlegger kommunenes utgifter til bosetting,

kvalifisering og integrering vil kunne fange opp endringer i utgiftsbildet i den årlige kartleggingen. Bosatte flyktninger inngår i grunnlaget for rammetilskuddene til kommunene på linje med øvrige innbyggere.

Når det gjelder opplæring for asylsøkere i mottak vil flere kunne få innvilget vedtak om opphold eller avslag og dermed være ute av målgruppen for opplæringen i perioden med restriksjoner som følge av covid-19-pandemien. Dette innebærer at vertskommunene vil motta tilskudd for enkelte deltakere uten å måtte tilby dem deler av eller hele opplæringen.

4 Merknader til enkelte lovbestemmelsene

Til § 1

Bestemmelsen regulerer formål og virkeområde.

Første ledd regulerer formålet, som er at deltakere i ordningene etter introduksjonsloven i størst mulig grad skal kunne få et tilbud etter loven når utbrudd av covid-19 påvirker gjennomføringen.

Andre ledd regulerer virkeområde. Loven gjelder kommuner og deltakere i opplæring i mottak, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven med forskrifter.

Til § 2

Bestemmelsen gir særregler om opplæring i mottak.

Det følger av *første ledd* at kommunen skal sørge for at deltakere i opplæring i norsk og opplæring i norsk kultur og norske verdier i mottak etter introduksjonsloven kapittel 4 A får opplæring uavhengig av om undervisningsstedet er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19. Dette gjelder med mindre det ikke er mulig å tilby opplæringen via digitale hjelpemidler på annen måte. Terskelen for hva som ikke er mulig å tilby skal være høy og både kommunen og deltakerne skal strekke seg langt. Dersom deltakerne ikke har tilstrekkelige digitale ferdigheter eller ikke har tilgjengelig utstyr, innebærer dette i praksis at opplæring via digitale hjelpemidler ikke er mulig. Hvis det da ikke finnes andre måter å tilby opplæring på, opphører kommunens plikt midlertidig.

I *andre ledd* presiseres det at deltakernes plikt etter introduksjonsloven § 20 a opphører midler-

tidig dersom deltakerne ikke kan gjennomføre opplæringen som følge av utbruddet. I tillegg til situasjoner der undervisningsstedet er stengt eller driver med begrensninger, omfatter dette andre situasjoner deltakelse ikke er mulig som følge av utbruddet, for eksempel omsorgsforpliktelser eller at deltakeren er i risikogruppe og derfor ikke kan delta. Forutsatt at den enkelte fortsatt er omfattet av målgruppen etter introduksjonsloven § 20 a når begrensninger for undervisningsstedet etter vedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven er bortfalt, skal resterende timer opplæring gjennomføres da. Personer som i denne perioden har fått avslag på eller innvilget søknad om beskyttelse er ikke lenger omfattet av målgruppen for opplæring i mottak.

Til § 3

Bestemmelsen gir særregler om introduksjonsprogram.

Første ledd gjelder personer som enda ikke har startet i introduksjonsprogram. For denne gruppen avgjør kommunen om det er hensiktsmessig å starte programmet. Dette innebærer et unntak fra fristen for oppstart som følger av introduksjonsloven § 3 andre ledd. Utsatt oppstart innebærer at det vil ta lengre tid før deltakerne er gjennom introduksjonsprogrammet og klare til å gå over i arbeid eller utdanning, noe som også har konsekvenser for kommunene. Kommunene bør derfor så langt som mulig sørge for oppstart innen fristen i introduksjonsloven § 3, selv om det er åpnet for unntak.

Etter *andre ledd* skal kommunen sørge for at deltakere i introduksjonsprogram får et tilbud, med mindre det ikke er mulig å gi et tilbud via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Det skal være høy terskel for å anse det som ikke mulig å gi et tilbud og både kommunen og deltakerne skal strekke seg langt. Dersom deltakerne ikke har tilstrekkelige digitale ferdigheter eller ikke har tilgjengelig utstyr, innebærer dette i praksis at tilbud via digitale hjelpemidler ikke er mulig. Hvis det da ikke finnes andre måter å gi et tilbud på, opphører kommunens plikt midlertidig. Kommunen kan tilby introduksjonsprogram på deltid i perioden med utbrudd av covid-19, og dette kan være en annen måte å gi et tilbud på. Dette er et unntak fra kravet i introduksjonsloven § 4 andre ledd om at programmet skal være på full tid.

Tredje ledd regulerer konsekvensen av fravær og deltidsprogram. Det følger av *første punktum* at fravær fra introduksjonsprogrammet som følge av utbrudd av covid-19 skal legges til programmets

varighet. Dette er en særregel som innebærer at også fravær som normalt ikke ville blitt lagt til programmets varighet, blir lagt til dersom det skyldes utbruddet. Ved deltakelse på deltid følger det av *andre punktum* at differansen mellom det som tilbys og det som tilsvare program på fulltid skal legges til programmets varighet. *Tredje punktum* presiserer hvordan fravær etter tredje ledd skal registreres i Nasjonalt introduksjonsregister, slik at varigheten automatisk skal bli forlenget.

Utbrudd av covid-19 danner ikke grunnlag for å stanse introduksjonsprogrammet med hjemmel i introduksjonsloven § 7. Stans kan bare besluttes hvis det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold og fravær knyttet til utbrudd av covid-19 oppfyller ikke disse vilkårene.

Til § 4

Bestemmelsen gir særregler om introduksjonsstønad.

Det følger av *første punktum* at kommunen skal utbetale introduksjonsstønad uavhengig av fravær som følge av utbrudd av covid-19. Dette er en særregel som innebærer at også fravær som normalt ville medført trekk i introduksjonsstønaden anses som gyldig fravær og gir rett til introduksjonsstønad, forutsatt at fraværet er en følge av utbruddet. Dersom deltakeren kun har fravær som er en følge av utbruddet, skal utbetalingen tilsvare stønad for deltakelse på fulltid. Etter *andre punktum* kan kommunen ikke gjøre trekk i eller kreve tilbakebetalt introduksjonsstønad for perioder hvor det ikke har vært tilbudt introduksjonsprogram eller det har vært redusert tilbud som følge av utbrudd av covid-19. Samlet innebærer bestemmelsen at det skal utbetales full introduksjonsstønad uavhengig av fravær som er en følge av utbrudd av covid-19. Ved fravær som ikke er en følge av utbrudd av covid-19, gjelder reglene om fravær og trekk i introduksjonsloven med forskrifter som normalt.

Til § 5

Bestemmelsen gir særregler om opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Etter *første ledd første punktum* skal kommunen sørge for at deltakere i opplæring i norsk og samfunnskunnskap får opplæring uavhengig av om undervisningsstedet er stengt eller driver med begrensninger etter vedtak og forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19. Dette gjelder med mindre det ikke er mulig å tilby opplæringen via digitale hjelpemidler på annen måte. Terskelen for hva som ikke er mulig å tilby skal være høy og både kommunen og deltakerne skal strekke seg langt. Dersom deltakerne ikke har tilstrekkelige digitale ferdigheter eller ikke har tilgjengelig utstyr, innebærer dette i praksis at opplæring via digitale hjelpemidler ikke er mulig. Hvis det da ikke finnes andre måter å tilby opplæring på, opphører kommunens plikt midlertidig. Det følger av *første ledd andre punktum* at kommunen kan avgjøre at hjemmearbeid skal regnes som gjennomførte timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Dette kan være en annen måte å tilby opplæring på, men krever at kommunen følger opp deltakeren, for eksempel på telefon.

Deltakere som ikke får et opplæringstilbud som følge av utbruddet av covid-19, får forlenget frist for retten til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, jf. *andre ledd*. Fristen forlenges tilsvarende den perioden det ikke er mulig å delta. Fristforlengelsen er forbeholdt deltakere som ikke får et opplæringstilbud.

Utbrudd av covid-19 danner ikke grunnlag for å stanse opplæringen i norsk og samfunnskunnskap med hjemmel i introduksjonsloven § 19 fjerde ledd. Stans kan bare besluttes hvis det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold og fravær knyttet til utbrudd av covid-19 oppfyller ikke disse vilkårene.

Til § 6

Bestemmelsen regulerer ikrafttredelse og varighet av den midlertidige loven. Loven trer i kraft straks og oppheves 1. november 2020.

Kunnskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19

§ 1 *Formål og virkeområde*

Formålet med loven er at deltakere i ordningene etter introduksjonsloven i størst mulig grad skal kunne få et tilbud etter loven når utbrudd av covid-19 påvirker gjennomføringen.

Loven gjelder kommuner og deltakere i opplæring i mottak, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven med forskrifter.

§ 2 *Opplæring i mottak*

Kommunen skal sørge for at deltakere i opplæring i norsk og opplæring i norsk kultur og norske verdier etter introduksjonsloven kapittel 4 A, får opplæring uavhengig av om undervisningsstedet er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19, med mindre det ikke er mulig å tilby opplæringen via digitale hjelpemidler eller på andre måter.

Plikten til å delta i opplæring etter introduksjonsloven § 20a opphører midlertidig dersom deltakerne ikke kan gjennomføre opplæringen som følge av utbrudd av covid-19. Resterende timer opplæring skal gjennomføres når begrensninger for undervisningsstedet etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19 er bortfalt, forutsatt at den enkelte fortsatt er omfattet av målgruppen etter introduksjonsloven § 20 a på det tidspunktet.

§ 3 *Introduksjonsprogram*

Kommunen avgjør om det under utbrudd av covid-19 er hensiktsmessig å starte introduksjonsprogram for personer i målgruppen etter introduksjonsloven § 2 som ennå ikke har fått vedtak om program.

Kommunen skal sørge for at deltakere i introduksjonsprogram etter introduksjonsloven kapittel 2 får et tilbud, med mindre det ikke er mulig å gi et tilbud via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Kommunen kan tilby introduksjons-

program på deltid i perioden med utbrudd av covid-19.

Fravær fra introduksjonsprogrammet som følge av utbrudd av covid-19 skal legges til programmets varighet. Ved deltakelse på deltid skal differansen mellom det som tilbys, og det som tilsvarende program på fulltid legges til programmets varighet. Fravær etter dette leddet registreres i Nasjonalt introduksjonsregister under kategorien «permisjon grunnet egen sykdom».

§ 4 *Introduksjonsstønad*

Kommunen skal utbetale introduksjonsstønad etter introduksjonsloven kapittel 3 uavhengig av fravær som følge av utbrudd av covid-19. Kommunen kan ikke gjøre trekk i eller kreve tilbakebetalt introduksjonsstønad for perioder hvor det ikke har vært tilbudt introduksjonsprogram eller det har vært redusert tilbud som følge av utbrudd av covid-19.

§ 5 *Opplæring i norsk og samfunnskunnskap*

Kommunen skal sørge for at deltakere i opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven kapittel 4 får opplæring uavhengig av om undervisningsstedet er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19, med mindre det ikke er mulig å tilby opplæringen via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Kommunen kan avgjøre at hjemmearbeid skal regnes som gjennomførte timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Fristen for rett til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap for deltakere som ikke får et opplæringstilbud som følge av utbruddet av covid-19, forlenges tilsvarende den perioden det ikke er mulig å delta.

§ 6 *Ikrafttredelse og opphevelse*

Loven trer i kraft straks.

Loven oppheves 1. november 2020.

